

Frågan om eutanasi borde bordläggas

Med anledning av den pågående eutanasidebatten vill jag bara påminna om att många läkare, åtminstone i min generation, är bundna av den skälda kareden. Enligt denna är läkarens främsta och övergripande uppgift och plikt »att rädda liv och skona lem». Någon döds hjälp kan det alltså inte bli fråga om för min del. Och knappast heller för åtskilliga andra kolleger, av vilka säkert många i dag har beslutande funktioner runt om i vården.

Därmed torde frågan om eutanasi tills vidare kunna bordläggas – åtminstone tills en ny generation med mindre humanistiskt (ut)bildade läkare tagit över.

Gunnar Olofsson
läkare, Göteborg

Fenomenet "synstress" avbildat

Min hustru, som är 78 år, har under några månader upplevt ett egendomligt ögonfenomen, beskrivet ungefär som fortifikationskotom vid migrän brukar avbildas. Men dessa synförnimmelser kommer utan vare sig aura, huvudvärk eller illamående, varar 5–10 minuter, varefter synförmågan återgår till det normala.

Min hustru är fullt frisk, bortsett från reumatoid värk, resttillstånd från reumatisk feber i 25-årsåldern. Hon har upplevt denna färgprakt fem-sex gånger under ett par månader. Eftersom hon är utövande konstnär bad jag henne göra en bild av fenomenet, och här är den.

Bilden är felvänd; den är avbildad som om patienten ville visa upp den »inifrån». I själva verket är »öppningen» i ringen alltid riktad mot vänster.

Detta är väl inte så oroande, mera ett av de fenomen som våra sinnesorgan kan ge oss, men det underliga är, att fenomenet uppträder både på vänster öga (tre gånger) och på höger (en gång). »Öppningen» är i båda fallen riktad mot vänster tinning.

Patienten är mycket bestämd på denna sidobeskriv-

ILLUSTRATION: M. GRECKE SJÖBERG

ning. Och då upphör min möjlighet att bedöma skotomet.

»Synstress» säger en klok kollega. Jag har aldrig hört talas om dylikt fenomen. Har Läkartidningen?

Björner Sjöberg
specialist,
öron-, näs- och hals-
sjukdomar, Rinkaby

Kommentar

Läkartidningen bad om oftalmologiska synpunkter på beskrivningen, kunde det vara ett bländningsfenomen?

Så här svarar Maths Abrahamsson, Jörgen Thuang och Johan Sjöstrand vid Ögonkliniken, Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg:

»En bra arbetsterm för tillståndet måste vara migränaura eller migränekvivalent. En bestämd diagnos kräver mer information. Avsaknaden av huvudvärk är vanlig vid sen migrän debut. Den atypiska durationen motiverar tanke på ischemisk generator.

När vi studerar bländning

brukar vi inte räkna in denna typ av fenomen. Per definition har bländningsforskningen koncentrerat sig på fenomen som har att göra med ljusspridning eller adaptationsförändringar i ögat. Detta fenomen genereras ju på annat sätt.»

Björner Sjöberg kommenterar dessa synpunkter så här:

»Bländning, ögonsurmenage eller migränekvivalent? Jag tror inte själv på migränteorin, men utesluter inte en ischemisk generator av annat ursprung eller lokalisering.

Dessutom är ju patienten konstnär och upplever kanske litet mer än vi vanliga grämniskor. I varje fall har hon ju lyckats få ner fenomenet på akvarellpapper av bästa »gräng» (papperskvalitet inom detta yrke benämnes så).

Under de två månader som gått sedan det första inlägget skrevs har min hustru återfått ett enda, mycket svagt tecknat fenomen, upplevt under ca fem minuter för vänster öga. Det var helt likt det hon avbildat, men så svagt lysande att det inte låter sig reproduceras. Fortfarande finns inga av hemikranins övriga fenomen:

aura, huvudvärk eller illamående.»

Har Läkartidningens läsare ytterligare uppslag och kommentarer?

Red

Maktens megafon?

I ett mycket sympatiskt inlägg i Läkartidningen 51–52/96 argumenterade Bengt Hjelmqvist i Kalmar snarare för en utvidgning än för ett avskaffande av vårdgarantin. Han vände sig starkt mot den gemensamma hållning som intogs av Socialstyrelsen och Landstingsförbundet.

Han skrev: »Jag kan personligen inte uppfatta de nu relaterade signalerna på annat sätt än att Landstingsförbundet och tillsynsmyndigheten ingår en ohelig allians där Socialstyrelsen dessutom framstår som den politiska maktens lydiga redskap, i stället för att vara en garant för en fortsatt bra sjukvård i vårt land.»

I ett svar i 15/97 svarar överdirektören Nina Rehnqvist och specialsakkunnige Sven Dahlgren på angreppet. Svaret blir en sannolikt avsiktlig bekräftelse på anklagelserna: »Enligt överenskommelsen mellan regeringen och Landstingsförbundet i november 1996 har den gamla vårdgarantin spelat ut sin roll på många sätt, eftersom den (...).inte längre tycks stimulera till önskat resultat.»

Spelat ut sin roll

Ledande företrädare för tillsynsmyndigheten accepterar alltså den politiska maktens inbördes överenskommelse. »De säger att vårdgarantin spelat ut sin roll, alltså har den det.» Den politiska maktens lydiga redskap var det...

En analys av tillgänglig statistik visar tydligt att vårdgarantin fungerade bra så länge huvuddelen av landstingen styrdes av borgerliga majoriteter och när vårdgarantin hade ett starkt stöd i den borgerliga regeringen. Ingen av dessa förutsättningar gäller som bekant längre.

Därför har den socialdemokratiska problemformuleringen kommit att gälla, dessvärre även hos Socialstyrelsen: vårdgarantin är fel, eftersom den inte stämmer med de politiska prioriteringarna. Borta är patientperspektivet, det att mer av